

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 4 กล่าวว่า “การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 23 ระบุว่า การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในแต่ละเรื่อง โดยเฉพาะข้อ 4 ระบุว่า ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2545 : 2)

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีพื้นฐานด้านจิตใจงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างปกติสุข จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา ประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงมีการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่ชัดเจนเพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนี้ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียน พื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 2)

ในด้านการศึกษาเราใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการศึกษาและเสาะแสวงหาความรู้ตลอดจนใช้ในการสอนวิชาต่าง ๆ ในเมืองไทย คนไทยต้องใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารกัน เพราะฉะนั้นการเรียนการสอนภาษาไทยจึงเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับคนไทย ครูผู้สอนต้องตระหนักในหน้าที่ด้านการปูพื้นฐานทางภาษา ให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน เพื่อพัฒนาสติปัญญาและความสามารถทำให้เกิดความรู้ได้ ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านย่อมแสวงหาความรู้และศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียน เรียนได้อย่างมีความสุข สนุกสนาน มีความสนใจ และใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งทางด้านการศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 1) กล่าวว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการเสาะแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนอ่านอย่างสม่ำเสมอก็จะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดีที่จะช่วยให้เกิดความชำนาญ และมีความรู้กว้างขวางด้วย ดังนั้นการที่นักเรียนจะเป็นผู้อ่านที่ดีจึงขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ครูจัดเตรียมให้อีกทั้งยังต้องผสมผสานกับความสนใจของผู้อ่าน เพื่อเป็นแรงจูงใจที่ช่วยให้นักเรียนได้อ่านอย่างสม่ำเสมอ เช่นเดียวกับ จวีวรรณ กุหาภินันท์ (2542 : 3) ได้กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญสำหรับคนทุกวัย ตั้งแต่วัยเด็ก เมื่อเริ่มเรียนหนังสือทุกคนจะได้รับการฝึก ให้รู้จักการอ่าน เพราะการอ่านจะนำไปสู่ความเข้าใจเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เมื่อเรียนในระดับสูงขึ้น เพราะผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ถึงแม้ว่าการแสวงหาความรู้ภายในห้องเรียน ผู้เรียนจะได้รับจากครูผู้สอน โดยตรง แต่ผู้เรียนก็จำเป็นต้องรู้จักการอ่านเพิ่มเติม ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และมีทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การศึกษาหาความรู้มิได้จำกัดอยู่เฉพาะในสถานศึกษาเท่านั้น แหล่งความรู้มีอยู่ทั่วไปและศึกษาได้ตลอดชีวิต เครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการศึกษาหาความรู้ คือการอ่าน ทั้งนี้เนื่องจากได้ว่า การอ่านเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนรู้ และสามารถทำให้เล่าเรียนได้เก่งจนประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ การอ่านเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาและแก้ปัญหาสังคม และปัจจุบันนี้โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในส่วน

ของข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่หมุนเวียนและหลากหลาย และวิธีที่สำคัญที่สุดในการที่จะทราบข่าวสารได้นั้นคือการอ่าน เพราะการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ในการแสวงหาความรู้ทางการศึกษา ช่วยในการพัฒนาทางสติปัญญาและการตัดสินใจในสิ่งที่สำคัญ ในขณะที่เดียวกันการอ่านยังมีบทบาทต่อการดำรงชีวิตในแง่ของการสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ การก้าวทันวิทยาการ ก้าวทันโลกที่พร้อมจะเปลี่ยนแปลงได้ทุกเวลานอกจากนั้นการอ่านยังมีความสำคัญในการให้ความเพลิดเพลินและให้ความสุขกับผู้อ่านอยู่เสมอ ดังนั้นมนุษย์จึงไม่ควรที่จะละเลยการอ่านเพราะจะทำให้เสียโอกาสที่ดีในชีวิต (สุนันท์ นิลพงษ์, 2549 : 100-101) การอ่านจับใจความเป็นสิ่งที่สำคัญ เป็นการแสดงถึงความเข้าใจในการอ่านสิ่งต่าง ๆ และเป็นทักษะที่จำเป็นมากที่สุดที่ต้องนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน การอ่านจับใจความเป็นการพัฒนาสติปัญญาของผู้อ่านให้รู้จักวิเคราะห์และช่วยให้มีสมาธิ ซึ่งผู้อ่านจะเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ถูกต้อง สามารถจับใจความของประโยค หรือข้อความได้ในเวลาที่รวดเร็ว สรุปส่วนสำคัญได้ว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำอย่างไร เกิดผลอย่างไร มีใจความสำคัญหรือประเด็นสำคัญอย่างไร ดังนั้นการสอนอ่านเป็นสิ่งที่ครูต้องคำนึงถึง ต้องฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านจับใจความและรู้จักที่จะนำการอ่านจับใจความไปเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ แล้วสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน สนิท สัตโยภาส (2545 : 108) กล่าวว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านที่ผู้อ่านมุ่งจับสาระสำคัญของข้อความหรือเรื่องราวที่อ่านให้ได้ การอ่านแบบนี้มักใช้กับการอ่านงานประเภทข่าว สารคดี บทความ นิทาน เรื่องสั้น และนวนิยาย เช่นเดียวกับ จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาทัน อิมสำราญ (2547 : 42) กล่าวว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การจับประเด็นหลักหรือสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน ว่าผู้เขียนต้องการส่งสารหรือให้ข้อคิดเห็นอะไรเป็นสำคัญ ดังนั้นการอ่านจับใจความจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นมากที่สุดในการดำรงชีวิตของมนุษย์ การอ่านและการเขียนมีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากการเขียนเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้เขียน ผู้เขียนได้เขียนถ่ายทอดเหตุการณ์หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ตนเองประสบโดยตรงหรือจากการอ่านให้ผู้อ่าน อ่านงานเขียนของตน สอดคล้องกับแนวคิดของ ศศิธร รัชฎ์ถัยณานันท์ (2542 : 15) กล่าวว่า การเขียนเป็นเครื่องมืออันสำคัญยิ่งที่จะใช้ในการสื่อความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนไปยังผู้อ่าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ รับรู้และทราบถึงความต้องการของผู้เขียน การสื่อสารด้วยวิธีการเขียนจะประสบความสำเร็จได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เขียนในการนำเสนอความคิดที่เป็นระเบียบระบบ มีเหตุผล ชัดเจน และตลอดจนการใช้ภาษาศิลปะที่ให้ความกระฉ่างชัด น่าสนใจ และน่าติดตามอ่าน และปราณี สุรสิทธิ์ (2541 : 57) ได้กล่าวถึงการเขียนว่า การเขียนเป็นทักษะการสื่อสารที่ผู้เขียนสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาด้วยถ้อยคำสำนวนที่สละสลวยลำดับความคิดอย่างต่อเนื่องแสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียน

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นสามารถทำได้หลายวิธีอยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอนและความสนใจของแต่ละคนว่าจะเลือกพัฒนาผู้เรียนของตนเองด้วยวิธีการสอนแบบใด ซึ่งแนวการสอนแบบโฟร์บล็อก (Four – Blocks) เป็นกระบวนการสอนวิธีหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ได้พัฒนาโดย กูนนิงแฮม ฮอลล์ และดีฟรี (Cunningham, Hall and Defree, n.d, 1989 อ้างถึงใน อุษณีย์ ขำกัน, 2547 : 53) เป็นกระบวนการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของผู้อ่านได้โดยการสอนอ่านและเขียนไปพร้อมกัน กระบวนการสอนนี้มีความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอน โดยสามารถสลับขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการอ่านซึ่งเรียกว่ากระบวนการสอนแบบโฟร์บล็อก (Four – Blocks) ประกอบไปด้วย 4 ขั้น ดังนี้ 1) ขั้นเลือกอ่านเอง (Self – Selected Reading) หมายถึง ขั้นที่ผู้อ่านเลือกอ่านวัสดุการอ่านที่มีความหลากหลาย เหมาะสมกับระดับการอ่านและตรงตามความสนใจของตนเอง 2) ขั้นแนะให้อ่าน (Guided Reading) หมายถึง ขั้นที่ครูกระตุ้นให้นักเรียนระลึกถึงความรู้เดิมก่อนอ่าน และแนะกลวิธีอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจ 3) ขั้นเรียนรู้คำ (Working with words) หมายถึง ขั้นที่ผู้อ่านเรียนรู้คำศัพท์ต่าง ๆ และความหมายของคำศัพท์จากเรื่องที่อ่าน เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่านเพิ่มมากขึ้น 4) ขั้นการเขียน (Writing) หมายถึง ขั้นที่ผู้อ่านเขียนบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ด้วยตนเองหลังจากการอ่านเสร็จแล้ว ซึ่งสการ์เซลล์ และมอร์แกน (Scarcelli and Morgan, 1999) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการใช้แนวการสอนอ่านตรงโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานในห้องเรียนกับแนวการสอนอ่านตรงและกลวิธีการสอนอ่านแบบโฟร์บล็อก ของ Cunningham ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเรียนรู้คำ ใช้กลวิธีสอนอ่านคำและกลวิธีสะกดคำ 2) ขั้นจดบันทึกใช้การเขียนความเรียง 3) ขั้นแนะให้อ่าน ใช้วิธีสอนอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และ 4) ขั้นเลือกอ่าน อ่านด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนเลือกวัสดุการอ่านด้วยตนเองกับนักเรียน กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนเกรด 1 จำนวน 2 ห้องเรียน ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมจำนวน 2 ห้องเรียนใช้แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองทั้ง 2 ห้องเรียนมีประสิทธิภาพทางการอ่านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นอกจากนี้กลวิธีการเรียนรู้ (Learning Strategies) มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ช่วยทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาวิชา และฝึกทักษะด้านการเรียนได้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ช่วยเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนในวิชานั้น ๆ กลวิธีการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นอกเหนือจากการสอนเนื้อหาความรู้และทักษะให้กับนักเรียนแล้ว ผู้สอนควรให้นักเรียนมีวิธีการเรียนของตนเอง เพื่อให้นักเรียนมีวิธีการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ถ้านักเรียนไม่มีกลวิธีการเรียนเป็นของตนเองแล้ว ก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จในการเรียนได้ (กรมวิชาการ, 2539 : 1) ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องและมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาโดยใช้กลวิธีการเรียนภาษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาของตน ซึ่งนักเรียนแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันที่กลวิธีที่ใช้ในการเรียน และกลวิธีเหล่านี้ไม่ใช่เป็นสิ่งที่

ความสามารถเฉพาะตัวของนักเรียนที่ประสบความสำเร็จ แต่เป็นสิ่งที่ผู้สอนสามารถสอนนักเรียนให้รู้จัก กลวิธีเหล่านี้ได้ด้วยตนเอง (อาภาภรณ์ จินดาประเสริฐ, 2540 : 5) จากรายงานการวิจัยของกรมวิชาการ พบว่า การที่นักเรียนรู้จักนำกลวิธีการเรียนรู้มาใช้ในการเรียนภาษายังช่วยให้นักเรียนสามารถพึ่งตนเองในการเรียนรู้ได้โดยไม่ต้องพึ่งครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของนักเรียน อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (กรมวิชาการ, 2539 : 1-2) จากความสำคัญของการอ่านจับใจความ ถ้าได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างถูกวิธีก็จะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนต่อไป ผู้วิจัยจึงได้นำเทคนิคการฝึกกลวิธีการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบโฟร์บล็อก (Four-Block) มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถทางด้านการอ่าน โดยที่นักเรียนเลือกบทอ่านได้ตามความเหมาะสม จากนั้นครูจึงแนะวิธีการอ่านให้ จะทำให้นักเรียนเกิดทักษะทางด้านการอ่านและการเขียนควบคู่กันไป แล้วจึงสอนเทคนิคและกลวิธีการอ่านต่าง ๆ ให้นักเรียน ในขณะที่อ่านนักเรียนจะได้เรียนรู้คำศัพท์ต่าง ๆ หลังจากนั้นนักเรียนจึงเขียนสรุปเรื่องราวต่าง ๆ หลังการอ่าน นอกจากนี้นักเรียนยังได้เรียนรู้คำศัพท์จากเรื่องที่อ่านและจดบันทึกเรื่องที่อ่านได้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนสามารถอ่านจับใจความได้เป็นอย่างดี และมีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ รู้จักแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ ได้และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้เทคนิคการฝึกกลวิธีการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบโฟร์บล็อก
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้เทคนิคการฝึกกลวิธีการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบโฟร์บล็อก กับการสอนแบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้เทคนิคการฝึกกลวิธีการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบ โฟร์บล็อกหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้เทคนิคการฝึกกลวิธีการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบ โฟร์บล็อกสูงกว่าการสอนแบบปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

1.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยมี 2 กลุ่มคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดลาดศรัทธาราม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 128) อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 15 คน เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม นักเรียนโรงเรียนวัดโพธิ์กรู (ผินผดุง) อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 15 คน โดยทั้งสองโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกันมีความสะดวกในการเดินทางและเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี กลุ่มทดลองใช้การสอนอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิคการฝึกกลวิธีการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบโพรบ์ล็อก และกลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติ

2. ระยะเวลาในการทดลอง การวิจัยครั้งนี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง

3. ตัวแปรที่มุ่งศึกษาประกอบด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิคการฝึกกลวิธีการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบโพรบ์ล็อก และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถการอ่านจับใจความประกอบการจำคำศัพท์จำเรื่องราว จำหลักการ การนำไปใช้ในการแก้ปัญหา

4. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ นิทานพื้นบ้าน บทความ ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน ของจังหวัดเพชรบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาการอ่านจับใจความ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้อ่าน อ่านนิทานพื้นบ้าน อ่านบทความ อ่านข่าวและเหตุการณ์ประจำวันของจังหวัดเพชรบุรี แล้วสามารถเข้าใจ และจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี รู้ว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร ตลอดจนจุดมุ่งหมายและแนวคิดของผู้เขียนด้วยที่ต้องการสื่อสารออกมาสู่ผู้อ่านทุกคน

กลวิธีการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองได้อย่างรวดเร็ว เป็นสิ่งที่ช่วยเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยใช้กลวิธีการเรียนรู้การอ่าน โดยให้นักเรียนขีดเส้นใต้ข้อความหรือใจความสำคัญของเรื่องและมีการบันทึกการอ่านลงสมุดเล่มเล็กของนักเรียนทุกคน

การสอนแบบโฟร์บล็อก หมายถึง แนวทางการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของผู้อ่าน โดยการสอนอ่านและเขียนไปพร้อมกัน ประกอบไปด้วย 4 ชั้น ดังนี้ 1) ชั้นเลือกอ่านเอง (Self – Selected Reading) 2) ชั้นชี้แนะให้อ่าน (Guided Reading) 3) ชั้นเรียนรู้คำ Working with words) และ 4) ชั้นการเขียน (Writing) โดยกระบวนการสอนนี้มีความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอน สามารถสลับขั้นตอนต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม

เทคนิคการฝึกกลวิธีการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบโฟร์บล็อก หมายถึง กระบวนการอ่านที่ผู้อ่านใช้ความสามารถในการอ่านของตนเอง ประกอบด้วย 4 ชั้นดังนี้

1. ชั้นเลือกอ่านเอง หมายถึง ชั้นที่ผู้อ่านเลือกอ่านบทอ่านได้ตามความเหมาะสมกับระดับการอ่านและตรงตามความสนใจของตนเอง
2. ชั้นเรียนรู้คำ เนื้อเรื่อง หมายถึง ชั้นที่ผู้อ่านเรียนรู้และจำคำศัพท์ต่าง ๆ รวมทั้งความหมายของคำศัพท์จากเรื่องที่อ่าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่านเพิ่มขึ้น โดยตรวจสอบความหมายจากพจนานุกรม
3. ชั้นแนะให้อ่าน หมายถึง ชั้นที่ครูกระตุ้นให้นักเรียนระลึกถึงความรู้เดิมก่อนอ่าน และครูสอนกลวิธีการเรียนรู้การอ่าน โดยให้นักเรียนขีดเส้นใต้ข้อความหรือใจความสำคัญของเรื่องและการบันทึกการอ่าน เพื่อเชื่อมโยงความรู้ใหม่ที่ได้รับจากบทอ่าน เป็นการสร้างความเข้าใจในการอ่าน โดยอาศัยความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิม
4. ชั้นสะท้อนคิดและเขียนสรุปความ หมายถึง ชั้นที่ครูตั้งความคิด (คำถาม) ให้นักเรียนสะท้อนความคิดก่อนและให้นักเรียนเขียนบันทึกเรื่องราวที่สำคัญโดยย่อที่ได้อ่านด้วยตนเองหลังอ่านเสร็จนักเรียนสามารถเขียนสรุปความ เพื่อช่วยให้นักเรียนจดจำเรื่องราวที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น

ความสามารถในการอ่านจับใจความ หมายถึง ความสามารถทางการอ่านของนักเรียน เมื่อได้อ่านเรื่องที่กำหนดให้แล้วเข้าใจความหมายของคำศัพท์จากเรื่อง สามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ บอกความหมาย รายละเอียด เรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง สรุปความ บอกข้อคิด แนวคิด รวมทั้งนำสิ่งที่เรียนรู้จากการอ่าน ไปประยุกต์ใช้ในการหาคำตอบของปัญหาได้

การสอนแบบปกติ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องการอ่านจับใจความ เป็นการสอนที่มีทั้งการบรรยาย อภิปราย ซักถาม และการใช้สื่อประกอบการสอน โดยมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมคือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุป

นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 15 คน ของโรงเรียนวัดลาดศรีพราราม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 128) อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

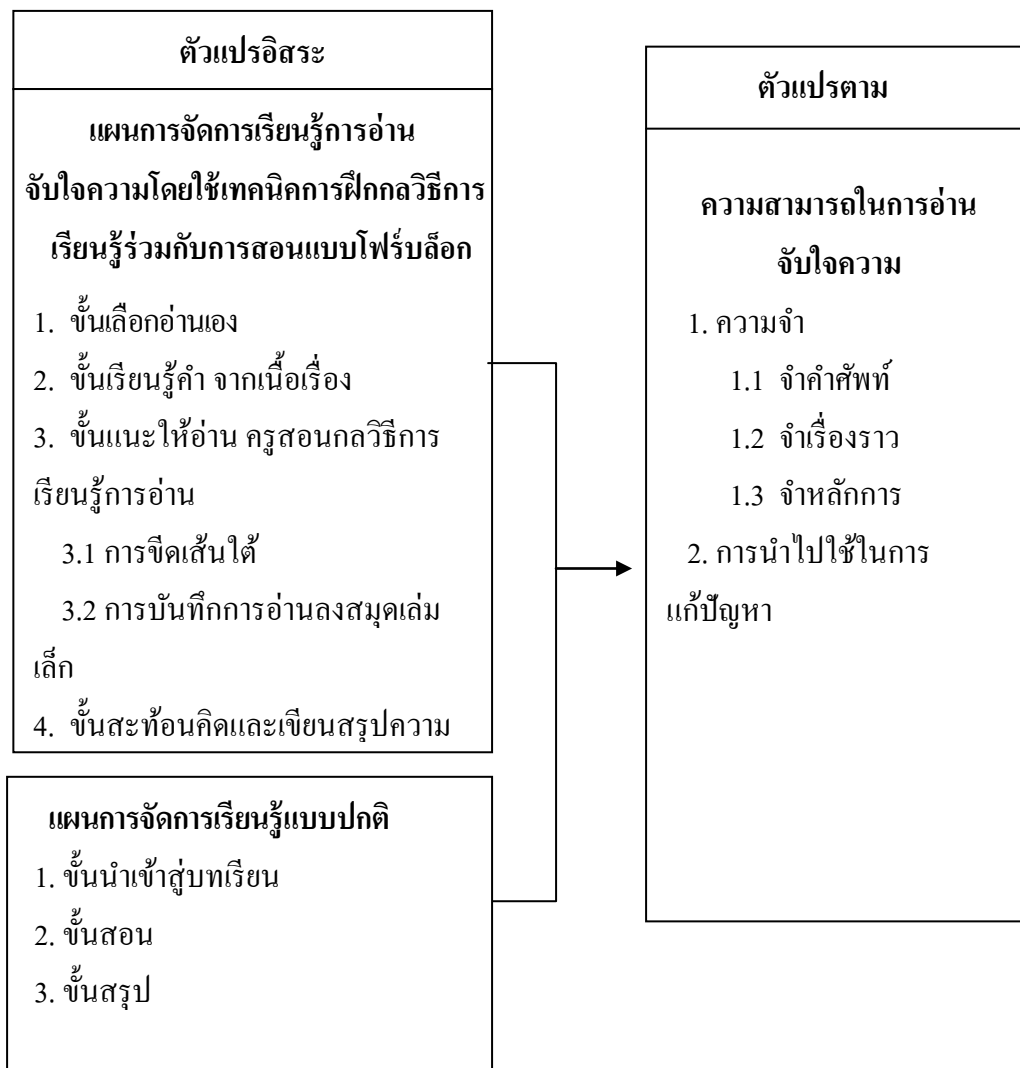
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการฝึกกลวิธีการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบโพรบ์บล็อก ซึ่งพัฒนาโดย กูนนิงแฮม ฮอลล์ และดีฟรี (Cunningham, Hall and Defree n.d.,1998 อ้างถึงใน อุษณีย์ จำกัน, 2547 : 53) เป็นแนวทางการสอนทักษะการอ่าน และการเขียนไปพร้อม ๆ กัน กระบวนการเรียนการสอนนี้มีความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียน ให้ถูกต้อง ขั้นตอนของการฝึกกลวิธีการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบโพรบ์บล็อก มี 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเลือกอ่านเอง นักเรียนเลือกอ่านบทอ่านได้ตามความเหมาะสมกับระดับการอ่านและตรงตามความสนใจของตนเอง
2. ขั้นเรียนรู้คำ เนื้อเรื่อง นักเรียนสามารถเรียนรู้และจำคำศัพท์ต่าง ๆ รวมทั้งความหมายของคำศัพท์จากเรื่องที่อ่าน
3. ขั้นแนะให้อ่าน ครูกระตุ้นให้นักเรียนระลึกถึงความรู้เดิมก่อนอ่าน และสอนกลวิธีการเรียนรู้การอ่านโดยให้ขีดเส้นใต้ข้อความหรือใจความสำคัญของเรื่องและการบันทึกการอ่าน เพื่อให้ นักเรียนเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้
4. ขั้นสะท้อนคิดและเขียนสรุปความ นักเรียนสะท้อนความคิดและสามารถเขียนสรุปความ จากเรื่องราวที่อ่านได้ถูกต้องชัดเจน

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประโยชน์ด้านวิชาการ

1.1 ครูได้แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้ “เทคนิคการฝึกกลวิธีการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบโฟร์บล็อก” ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น สามารถพัฒนาการอ่านจับใจความได้จริง

1.2 เป็นการให้ครูผู้สอนได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาความสามารถทางด้านการอ่านของนักเรียน

1.3 นักเรียนได้มีโอกาสเลือกหนังสืออ่านตามความต้องการ ความสนใจของตนเองมีนิสัยรักการอ่าน และมีมารยาทในการอ่าน

1.4 นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ประโยชน์ด้านการนำไปใช้

2.1 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนด้วย “เทคนิคการฝึกกลวิธีการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบโฟร์บล็อก”

2.2 เพื่อให้ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำ “เทคนิคการฝึกกลวิธีการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบโฟร์บล็อก” ไปประยุกต์สร้างเป็นกิจกรรมแบบฝึกทำยบทเรียนเพื่อพัฒนากระบวนการทางปัญญา อันส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระต่าง ๆ มีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

2.3 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือสร้างสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของท้องถิ่น